

Instruktion för användning av läkemedelsjournal

Handskriven
Läkemedelsjournal

Tips! Vid elektronisk läsning, ctrl-klicka på rubrik för att komma direkt till avsnittet.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
2	STÅENDE ORDINATION	3
3	NORMALRUTIN	4
4	ORDINATION OCH ADMINISTRERING.....	4
5	FÖRTYDLIGA ORDINATIONER.....	5
6	ORDINATIONSÄNDRINGAR.....	5
6.1	ÄNDRAD DOS	5
6.2	ÄNDRAD STYRKA.....	5
6.3	ÄNDRAT KLOCKSLAG.....	6
7	VID BEHOVS ORDINATION	6
8	UTSATT ORDINATION	6
9	TILLFÄLLIGT UPPEHÅLL	7
10	INJEKTION.....	7
11	UTBYTBARA LÄKEMEDEL	7
12	SJÄLVMEDICINERING.....	8
13	INFUSION	8
14	ENTERAL NUTRITION	8
15	BLODPRODUKTER, KOLLOIDER.....	8
15	BATCHNUMMER	8
16	TILLFÄLLIG ORDINATION	9
18	FÖRTYDLIGANDE	9
19	ÖVERFÖRING	9
20	INSULIN	10
21	WARAN	11

1 INLEDNING

För ordination och administrering av läkemedel används Utdelningsvyn i COSMIC, handbok. På NÄVA i Strömsund/Sveg används den handskrivna läkemedelsjournalen tills implementering av elektronisk journal genomförs.

Läkemedelsjournal för handskrift innefattar:

- Läkemedelsjournal, lista för Infusion/Parenteral nutrition, lista för Enteral nutrition, Diabeteslista och Waranlista, rekvideras från förrådet.
- Läkemedelsjournal kan också skrivas ut från COSMIC läkemedelslista med automatisk överföring av läkemedlen, följ Rutin.

Ska även användas som reservrutin vid driftstopp i COSMIC.

2 STÅENDE ORDINATION

Avser kontinuerlig ordination och ordination vid behov

Beredningsform, Läkemedel, Styrka				Datum							
Insatt		KI	Antal/volym	Ändrad Styrka	Läkar sign	8					
1	-----2----- -	5	6	Ändr Dos	Ssk sign	7	9				
Utsatt	2			"	"						
	Adm.sätt: 3	Läk.sign: 4		"	"						

- Insättningsdatum anges om möjligt för tidigare ordinerat läkemedel, råder tveksamhet markera med Datum anges alltid vid nyinsatta läkemedel. →
- Beredningsform, läkemedel, styrka skrivs på den övre linjen.
I utrymmet nedanför linjen anges:
Instruktioner som t.ex maxdos/dygn, indikation mm.
Hänvisning till spädningsschema, Diabetes-/Waranlista etc.
Dokumentation av givet läkemedel vid utbyten. (Sjuksköterska)
- Administrationssätt anges. Vedertagna förkortningar kan användas.
- Läkars signatur för ordinationsdelen, fälten 1-6.
- Tidpunkt för administrering.
- Dos anges i antal/volym. Volym uttrycks i ml. Internationella enheter anges som E.
- Dosangivelse för nyinsatta läkemedel, dosändringar, tillfälligt uppehåll (=X) och utsättning (=O). Ändrad tidpunkt för administrering.
- Läkarsignatur som bekräftar dosen i fält 7. Även ändrad styrka med signatur.
- Sjuksköterskas signatur som bekräftar administrering av läkemedel.

3 NORMALRUTIN

- Klockslag - utdelningstillfällen enligt de fyra rutornas ordning är 8.00, 14.00, 20.00 och till natten. Om annan tidpunkt avses ska denna anges vid ordinationen.
- För att undvika förväxlingar med antal/volym, ska klockslagen skrivas med 3-4 siffror ex. 8.00, 14.00, 20.00.
- Uppehåll markeras med X, **en aktiv återinsättning av dos** krävs för att läkemedel ska administreras igen.
- Utsättning markeras med O. Vid återinsättning krävs ny rad.
- För att förtydliga ändringar av tidpunkt, dos, styrka och tillfälligt uppehåll av ett läkemedel dras ett diagonalt streck över det som är inaktuellt. Vid utsättning dras strecket över hela ordinationsrutan.
- Vid minsta risk för feltolkning, då ordinationen inte kan tydas, ska rutinen vara att skriva om ordinationen helt.

4 ORDINATION OCH ADMINISTRERING

Läkare ordinerar och signerar. Vid inskrivning: För tidigare ordinerade läkemedel anges dosen i det första fältet för antal/volym, se exempel nedan.

Sjuksköterska administrerar och signerar varje enskild dos. Om läkemedlet inte givits markerar sjuksköterska med * och skriver orsak i patientjournalen. * = Se journalanteckning.

Beredningsform, läkemedel, styrka				Datum		1/3		2/3		3/3	
Insatt	T. Kaleorid 750 mg	KI	Antal/volym	Ändrad Styrka	Läkar sign						
→		8.00	1	Ändr Dos	Ssk sign		AO		*		
Utsatt		14.00	1	"	"		AO		AO		
		20.00	1	"	"		HA				
Adm.sätt: p.o				Läk.sign: AB							

För nyinsatta läkemedel anges dosen i de vita fälten under respektive dag.

Om doseringsintervall är fler än fyra ggr/dygn används två eller flera rader.

Beredningsform, läkemedel, styrka				Datum		1/3		2/3		3/3	
Insatt	T. Morfin 10 mg	KI	Antal/volym	Ändrad Styrka	Läkar sign	AB					
1/3		02.00		Ändr Dos	Ssk sign	1					
Utsatt		06.00		"	"	1					
		10.00		"	"	1					
	Adm.sätt:	Läk.sign:	14.00	"	"	1					
Insatt		KI	Antal/volym	Ändrad Styrka	Läkar sign						
		18.00		Ändr Dos	Ssk sign	1					
Utsatt	- " -	22.00		"	"	1					
				"	"						
Adm.sätt: p.o				Läk.sign: AB							

5 FÖRTYDLIGA ORDINATIONER

Ordination som inte avser samtliga veckodagar tydliggörs när läkemedlet ska ges. Engångsdoser ska förtydligas som engångsdos och med utsättning direkt efteråt. Eventuell instruktion anges vid behov.

Beredningsform, läkemedel, styrka					Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt	T. Digoxin	0,13 mg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign			
→	1 tabl 3 ggr/v	8.00			Ändr Dos	Ssk sign		AO	AO
Utsatt	Ges Mån, Ons, Fre				"	"			
	Adm.sätt: p.o	Läk.sign: AB			"	"			
Insatt	Inj. Seloken	1 mg/ml	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign		AB	AB
2/3					Ändr Dos	Ssk sign			
Utsatt	Engångsdos, långsam inj. 1 ml/minut (3 ml = 3 mg)				"	"		3 ml	0
	Adm.sätt : i.v	Läk.sign: AB			"	"			

6 ORDINATIONSÄNDRINGAR

Läkarsignatur skrivs vid alla ordinationsändringar i fältet ovanför doseringsrutan.
Ett diagonalt streck dras över det som är inaktuellt.

6.1 ÄNDRAD DOS

Vid tillägg av dostillfälle skrivs alla doseringstillfällen in på samma dag för tydlighets skull.

Beredningsform, läkemedel, styrka					Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt	T. Furosemid	40 mg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign	AB		AB
→		8.00		1	Ändr Dos	Ssk sign	2	AO	2 HH
Utsatt		14.00			"	"			1 HH
	Adm.sätt: p.o	Läk.sign: AB			"	"			

6.2 ÄNDRAD STYRKA

Ändring av styrka kan göras i enklare fall. Råder minsta tvekan om tydlighet - rekommenderas ny rad!

Beredningsform, läkemedel, styrka					Datum				
Insatt	T. Sifrol	0,7 µg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign		AB	0,18 µg/ AB
→		8.00		1	Ändr Dos	Ssk sign		AO	1 AO
Utsatt		20.00		1	"	"		HH	1 KA
	Adm.sätt: p.o	Läk.sign: AB			"	"			

6.3 ÄNDRAT KLOCKSLAG

Vid ändring av klockslag kan samma rad användas. Efter klockslaget skrivs doseringen in igen.

Beredningsform, läkemedel, styrka					Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt	T. Dolcontin	30 mg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign			BC
→			8.00	1	Ändr Dos	Ssk sign		AO	6.00/ 1 HH
Utsatt			20.00	1	"	"		HH	18.00/ 1 KA
	Adm.sätt: p.o	Läk.sign: BC			"	"			

7 VID BEHOVS ORDINATION

Indikation och Maxdosering ska framgå i ordinationen samt eventuellt tidsintervall mellan doserna.

Vid administrering noteras tidpunkt och dos i den ordning som framgår nedan.

Problem, åtgärd och utvärdering dokumenteras i journalanteckning.

Beredningsform, läkemedel, styrka					Datum		1/3		2/3		3/3	
Insatt	T. Metoclopramide	10 mg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign						
1/3	1 tabl v.b				Ändr Dos	Ssk sign						
Utsatt	Ges vid illamående.				"	"						
	Max 3 ggr/dag, 8 h intervall				"	"	18.00/1	HH				
	Adm.sätt: p.r	Läk.sign: AB			"	"						

8 UTSATT ORDINATION

Utsättning markeras med O. Ett diagonalt streck dras över ordinationsrutan för tydlighets skull.

Om läkemedel ska återinsättas = ny rad.

Beredningsform, läkemedel, styrka					Datum		1/3		2/3		3/3		
Insatt	T. Alvedon 500 mg			KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign			AB		AB	
→				8.00	2	Ändr Dos	Ssk sign		AO		AO	0	
Utsatt				14.00	2	"	"		AO	0			
2/3				20.00	2	"	"		HH	0			
Adm.sätt : p.o				Läk.sign: AB									

9 TILLFÄLLIGT UPPEHÅLL

Uppehåll markeras med X i varje liten delruta, ett stort X över hela fältet kan göras om ingen dos givits. Ett diagonalt streck dras över dosen för tydlighets skull. Ställningstagande till fortsatt uppehåll bör göras dagligen. **En aktiv återinsättning krävs innan ett läkemedel kan börja ges igen!**

Beredningsform, läkemedel, styrka				Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt →	K. Tramadol 50 mg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign	AB	AB	AB
		6.00	1	Ändr Dos	Ssk sign		CT	1 CT
Utsatt		12.00	1	"	"	X		1
		18.00	1	"	"	X		1
	Adm.sätt: p.o Läk.sign: AB	24.00	1	"	"	X		1

10 INJEKTION

Ordinationen ska vara entydig och anges i volym. Vid spädningar anges med vad, och med vilken mängd läkemedlet skall spädas. Spädningsscheman är ett hjälpmedel vid ordination av läkemedel som kräver spädning före administrering. Genom att hänvisa till spädningsschema behöver inte spädningssväska skrivas ut i ordinationen. När spädningsschema finns kan dosen anges i vikt (mg, gr) om hela mängden av det tillredda läkemedlet ska ges.

Exempel på spädningsschema: Spädningsschema antibiotika för vuxna.

Vid förtydliganden av volymens motsvarighet i mg, enheter, etc skrivs det inom en parentes, se Fragmin nedan.

Beredningsform, läkemedel, styrka				Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt 1/3	Inj. Bensylpenicillin 3 gr	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign	NN		
		06.00		Ändr Dos	Ssk sign	3 gr CT		
Utsatt	Enligt spädningsschema Ges var 8:e h	14.00		"	"	3 gr		
		22.00		"	"	3 gr		
	Adm.sätt: iv Läk.sign: NN			"	"			
Insatt 1/3	Inj. Fragmin 25 000 E/ml	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign	AB		
				Ändr Dos	Ssk sign			
Utsatt	(0,72 ml = 18 000 E)	20.00		"	"	0,72 ml AO		
	Adm.sätt: s.c Läk.sign: AB			"	"			

11 UTBYTBARA LÄKEMEDEL

Det givna läkemedlet ska dokumenteras. Om regionens förteckning över utbytbara läkemedel används, kan sjuksköterska göra byten utan föregående kontakt med läkare.

Om läkemedlet ej kan bytas ut ska det framgå av ordinationen. Det läkemedel som är utbytt sätts inom parentes.

Beredningsform, läkemedel, styrka				Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt →	T. (Cozaar) 50 mg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign			
	(1/3-23 = Losarstad)	8.00	1	Ändr Dos	Ssk sign		AO	AO
Utsatt	12/3-23 = Losartan			"	"			
				"	"			
	Adm.sätt: p.o Läk.sign: AB			"	"			

12 SJÄLVMEDICINERING

När patienten sköter medicinering själv noteras det med "sköter själv" på respektive läkemedel. Ansvarig sjuksköterska kontrollerar att patienten tagit sin medicin samt att hen har information om eventuell dosändring varje arbetspass.

13 INFUSION

Lista: Infusion, Parenteral nutrition

Listan är avsedd för infusionslösningar och parenteral nutrition. Vid 2 eller fler tillsatser i samma dropp används fler rader som sätts ihop med en klammer.

År Dat	Infusionsvätska styrka	Volym (ml)	Tillsats: preparat, styrka	Volym (ml)	Droptakt ml/h	Läk sign	Start kl	Ssk sign	Avslut kl	Ssk sign

Tillfällig/enstaka Infusion/Parenteral nutrition kan ordineras på baksidan av läkemedelsjournalen.

14 ENTERAL NUTRITION

Lista: Enteral nutrition

Listan är avsedd för ordination av sondnäring.

År Dat	Sondnäring: Preparat	Volym (ml)	Hastighet ml/h	Läk sign	Start kl	Ssk sign	Avslut kl	Ssk sign

15 BLODPRODUKTER, KOLLOIDER

Blodprodukter/Kolloider kan ordineras på baksidan av läkemedelsjournalen eller på enskild ordinationslista vid större mängder.

15 BATCHNUMMER

För vissa läkemedel finns extra spårbarhetskrav (t.ex TNF-a-hämmare, Albumin) där batchnummer ska anges efter administrering. Batchnummer dokumenteras i läkemedelsjournal/infusionslista, alternativt i COSMIC, sökord Läkemedel. För vaccin skrivs batchnummer i COSMIC journal, sökord Vaccination.

20 INSULIN

I läkemedelsjournalen ska det framgå att patienten har insulin, men inte vilken dos.

Läkemedlet skrivs in med en hänvisning "Enligt särskild ordinationslista".

I Diabeteslista för Östersunds sjukhus ordinerar insulinindoser.

Given dos signeras i Diabeteslistan.

Beredningsform, läkemedel, styrka					Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt	Inj. Novorapid	100 E / ml	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkare sign			
→					Ändr Dos	Ssk sign			
Utsatt	Enligt särskild ordinationslista				"	"			
					"	"			
	Adm.sätt: s.c	Läk.sign: AB			"	"			

Lista: Diabeteslista

ÖSTERSUNDS SJUKHUS Centrum / Vårdenhet		Diabeteslista												Pat.ID		
Med. Stroke enh.		Snabb- och medelverkande insulin ges i samband med måltid Långverkande "basinsulin" kan ges när som helst på dygnet												10/10/10 - 10/10 Test Testerson		
Datum	Vikt:	Längd:	Stående ordination				Stående ordination				Tillfällig ordination					
År	kg	cm	medel-, långv.- eller mixinsulin				snabbverkande insulin				snabbverkande insulin					
2016	BMI:	HbA1C:	Insulinsort: s.c. Lantus 100E/ml				Insulinsort: s.c. Novorapid 100E/ml				Ins.sort: Novorapid					
	p-glukos analysresultat i mmol/L		kl:	kl:	Frukost	Lunch	Middag	Kv.-fika	Vid p-gluk							
				20 ⁰⁰	☒	☒	☒	☒	kl:	> 15 mmol/l ge 4 E > 20 mmol/l ge 6 E > mmol/l ge E						
Dag	kl.	kl.	kl.	kl.	övrig tid	ord. dos (E) fak sign.	given dos (E) ssk sign.	ord. dos (E) fak sign.	given dos (E) ssk sign.	ord. dos (E) fak sign.	given dos (E) ssk sign.	ord. dos (E) fak sign.	given dos (E) ssk sign.	ord. dos (E) fak sign.	given dos (E) ssk sign.	Tidpunkt/given dos ssk sign. fak
29/9	8 ⁰⁰	11 ⁰⁰	16 ⁰⁰	21 ⁰⁰				30E/1AA	30E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	20E/1AA	20E/1AA	22 ⁰⁰ = 4E/1AA
30/9	10,2	14,2	14,8	17,4				30E/1AA	30E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	20E/1AA	20E/1AA	03 ⁰⁰ = 4E/1AA 22 ⁰⁰ = 4E/1AA
1/10	14,4	13,7	14,2	18,0	03 ⁰⁰ = 13,8			30E/1AA	30E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	36E/1AA	20E/1AA	20E/1AA	
										40E/1AA	40E/1AA	40E/1AA	40E/1AA	24E/1AA	24E/1AA	

- Insulinsort, tidpunkt för administrering samt dos i E skrivs och signeras av läkare.
- Tidpunkt kan noteras som ett klockslag eller kryssas för "i samband med måltidsintag".
- Ordinerad dos gäller tills ändring sker och behöver ej upprepas dag för dag.
- Vid ändrad dos dras ett diagonalt streck över den tidigare dosen.
- Sjuksköterska antecknar given dos och signerar på diabeteslistans grå fält för Stående ordination eller under Tillfällig ordination.
- Vid intensivbehandling, dvs med upprepade kontroller och doser, kan rutan för "nästa dag" användas om det blir trångt. Raderna sätts då ihop med en klammer.
- Insulindropp ordinerar på infusionslista.

21 WARAN

I läkemedelsjournalen ska det framgå att patienten har Waran eller liknande.
Läkemedlet skrivs in med en hänvisning "Enligt särskild ordinationslista".
I Waranlista för Östersunds sjukhus ordinerar läkemedel och provtagning.
Given dos signeras i Waranlistan. (Waran intas vanligtvis på kvällen).

Beredningsform, läkemedel, styrka				Datum		1/3	2/3	3/3
Insatt	T. Waran 2,5 mg	KI	Antal/ volym	Ändrad Styrka	Läkar sign			
→				Ändr Dos	Ssk sign			
Utsatt	Enligt särskild ordinationslista			"	"			
		20.00		"	"			
	Adm.sätt: p.o	Läk.sign: AA		"	"			

Lista: Waranlista

ÖSTERSUNDS SJUKHUS Centrum / Vårdenhet <i>Med. Stroke enh</i>	Waranlista Peroral antikoagulantibehandling	Pat.ID <i>101010-1010</i> <i>Test Testerson</i> Tel.nr.
Gäller ifylld som remiss till AVK-mott alt. uppföljande HC		
Preparat:	<i>T. Waran 2,5 mg</i>	Dosansvarig:
Indikation:		☐ AVK-mottagning
Terapeutisk PK/INR:		☒ HC:
Behandlingsstart:		provtagning ☐ sjukhus ☐ HC
Behandlingstid:		☒ DSK, fax: <i>063-22274</i>
Övrigt:		PAL/ansv. enhet: <i>Brmflo HC</i>

		mån	tis	ons	tors	fre	lör	sön
Senaste veckodosering		1	2	2	1	2	2	2
Datum	PK	Dagsdos	Nästa PK	Annan terapi, t.ex Fragmin			Signering	
År: 2016	INR	antal tabl	kontroll	kommentar			Dr.	Ssk
Dag/mån								
<i>29/9</i>	<i>2,4</i>	<i>1</i>					<i>AA</i>	<i>EW</i>
<i>30/9</i>		<i>2</i>					<i>AA</i>	<i>EW</i>
<i>1/10</i>		<i>2</i>					<i>AA</i>	<i>EW</i>
<i>2/10</i>		<i>2</i>	<i>3/10</i>				<i>AA</i>	<i>EW</i>

Läkemedelsnamn och styrka ordinerar vid rubrik Preparat. Dos anges dag för dag tills nästa PK-kontroll. Läkare signerar ordinerad dos. Sjuksköterska signerar administreringen.
Annan terapi, t.ex Fragmin ska ordinerar i läkemedelsjournalen om patienten är inläggande, på Waranlistan noteras det som information till nästa vårdgivare då Waranlistan faxas.